

De kleine broer van het ijshockey

Sinds de oprichting van de Finse voetbalbond in 1907 is de prijzenkast leeg gebleven. Finland nam zelfs geen enkele maal deel aan een EK of WK. Een portret van een klein voetballand, dat morgen wél als lijstaanvoerder in groep 1 tegen Oranje aantreedt.

Door **JELLE VANHIJFTE**

HELSINKI • Zeg 'Sami Hyypiä' en hij groeit met tien centimeter, zeg 'Mikael Forssell' en hij groeit met vijftien centimeter. Maar zeg 'Jari Litmanen' en een Fin groeit met een halve meter, pal voor je ogen. Litmanen is de Johan Cruyff van Finland, en een belangrijk exportproduct. De voormalige Ajacied zorgde met zijn verkiezing tot sportman van het jaar in 1995 (voor het eerst een voetballer op nummer 1) voor een overwinning van het voetbal op de traditionele sporten.

Volgens Mika Lehtosuo heeft Litmanen heeft ook een educatieve rol. „Litmanen zet teenagers aan tot denken: 'Zal ik gaan trainen of bier gaan drinken?' Maar ook: 'Wil ik profvoetballer worden of economie gaan studeren?' Want iedereen gelooft nu dat-ie prof kan worden", zegt Lehtosuo (33), de achttienvoudig Fins international die onder andere speelde bij Perugia in de serie A en nu jeugdtrainer is bij HJK Helsinki.

Litmanen verwierf een status die lijkt op die van ex-Formule 1-coureur Mika Hakkinen. Hij kreeg een enthousiast en warm welkom bij z'n terugkeer in Lahti. Het enige waar ook de Finnen tegenwoordig wel eens lacherig over doen, is zijn blessuregevoeligheid. Maar verder niets dan lof. Was de opa van Litmanen voetballer geweest, dan had deze waarschijnlijk lang niet zo'n faam genoten. Speerwerpen, lange-aftandlopen en worstelen, dat waren de blikvangers in het begin van de twintigste eeuw. Deze sporten gaven Finland, door de gouden olympische plakken uit Stockholm in 1912, een eigen gezicht ten opzichte van de Russische bezetter. Voetbal lummelde er maar een beetje achteraan. Dat lag ook aan het landelijke karakter van Finland. Als je buurman dertig kilometer verderop woont, ga je vanzelf wel in je een-tje sporten.

Tegenwoordig is ijshockey dé sport in het land. De hallen zitten wekelijks vol, op televisie zie je niks anders. Pas in de jaren zestig kwam er wat beweging in het Finse voetbal. Een industrialisatie-

Voetbal in Finland: de tribunes zijn leeg bij de topper tussen HJK Helsinki en FC Haka.

Foto: Jelle Vanhijfte

golf leidde meer mensen naar de steden, voetballers lieten het bandyspelen in de winter voor wat het was en gingen trainen in de nieuw gebouwde trainingshallen. Jonge voetballertjes konden zo oefenen wanneer ze wilden, en zich verbeteren ondanks de barre weersomstandigheden.

En beetje bij beetje wierp dit zijn vruchten af. In 1998 bereikte HJK Helsinki de Champions League,

de toppers zijn gevierde namen in het buitenland en het Finse nationale elftal heeft zich het laatste decennium ontwikkeld tot een taaie tegenstander die af en toe goed is voor een verrassend resultaat. Maar zolang er geen cup is gewonnen, blijft voetbal de kleine broer van ijshockey. Met die wintersport vergaren de Finnen immers respect door hier en daar een beker te winnen.

Zonder aansprekende successen laten ook de sponsors zich maar mondjesmaat zien in het voetbal. Zij willen hun centen namelijk terugverdienen en er wordt in Finland meer Engels dan eigen voetbal uitgezonden. Elke euro is welkom: bij HJK Helsinki, zeg maar het Ajax van Finland, mag de stadionspeaker bij iedere hoekschop een reclame voor lezen. Elk cornergebied wordt gesponsord

door een aparte firma. Ook de toeschouwers laten het afweten. Bovendien zijn er maar 5,2 miljoen Finnen, een kleine afzetmarkt. 500.000 stadsgezinnen hebben een buitenhuisje aan één van de vele meren. Die 500.000 huisvaders, potentiële tribune-kanten, zitten in de zomer 's zondags keurig op de veranda in plaats van in het stadion. Gemiddeld trekt een wedstrijd in de Veikkausliiga, de Finse eredivisie, slechts zo'n tweeduizend supporters. De budgetten zijn navenant: dit jaar werkt HJK met een budget van 1,1 miljoen euro. Ter vergelijking: Fortuna Sittard werd vorig seizoen ondanks een budget van iets meer dan drie miljoen euro laatste in de Nederlandse eerste divisie.

RoPS, laagvlieger in de Finse eredivisie, speelt in Lapland. Om precies te zijn in Rovaniemi, de stad waar de kerstman schijnt te wonen. De bekende Finse dichter Pentti Saarikoski schreef het reeds: 'Er is niets na Ringweg 3', daarmee doelend op het achterland buiten de ringweg van Helsinki. Clubs die voor uitwedstrijden bij RoPS de bus gebruiken, komen onderweg eindeloos veel bomen tegen. En verkeersborden die waarschuwen voor overstekende rendieren.

Het is maar goed dat de Veikkausliiga in de zomer wordt afgewerkt, als de dagen langer zijn. RoPS heeft namelijk geen lichtinstallatie. Het stadion heeft open tribunes en er ligt een sintelbaan. Geen kunstgras zoals bij de meeste clubs in Finland, maar natuurlijk gras waar een soort grof zand of gruis tussen ligt. Dat maakt het tackelen er niet aantrekkelijker op.

Amateurisme troef dus. Kwalificatie is het woord dat in Finland op ieders lippen ligt, de reddende vijfklink in Gouden Letters geschreven. Kwalificatie zal het voetbal opkrikken, misschien wel tot hetzelfde niveau als ijshockey. Maar kwalificatie is er nog niet van gekomen; Finland plaatste zich nooit voor een EK of WK. Zelfs niet met al die profs die hun geld verdienen in Engeland, Duitsland, België of Nederland. Na drie zeges op de 'kleintjes' in groep 1 is Finland even koploper. Morgen wacht in Amsterdam de strijd met Oranje. „Holland wordt als een groot team gezien, maar wij gaan woensdag met 1-0 winnen", zegt Esko Lahtinen, voormalig perschef van de Finse voetbalbond en nu uitgever van een voetbalblad. „We winnen omdat jullie ons niet serieus nemen. Misschien nu iets meer dan vroeger, maar Finland, och...dat is a piece of cake."